

Türk Dilinde {-GAç} Ekinin Kaynakları - I

“today’s morphology is yesterday’s syntax”

Talmy Givón

Hüseyin Yıldız*

Özet: Türkçede isim yapım ekleri arasında geçen {-GAç} eki, birkaç işlevde birden kullanılmasına rağmen kelime türetmede sık tercih edilmeyen eklerdendir. {-GIç} ekiyle arasında ses ve işlev benzerliği olması, ekin üzerinde pek düşünülmemesine sebep olmuştur. Bu çalışmada gramatikalleşme, göçüşme gibi dil hadiseleri dikkate alınarak, *Türkiye Türkçesi Ağızları Sözlüğü* (TTAS)’nın rehberliğinde {-GAç} ekinin kaynakları ve gelişimi hakkındaki tespitler ortaya konacaktır.

Anahtar sözcükler: Türkiye Türkçesi Ağızları, -GAç, yapım ekleri, gramatikalleşme, göçüşme

Resources of suffix {-GAç} in Turkish - I

Abstract: Suffix {-GAç} suffix in Turkish has a few functions, but not used frequently in word formation. Scientists have not researched much on {-GAç} because of phonetic and functional similarities between {-GAç} and {-GIç}. In this article, determinations on the development and resources of suffix {-GAç} will be presented, by paying attention on language events such as grammaticalization / grammaticization, metathese with examples from *Türkiye Türkçesi Ağızları Sözlüğü* (TTAS).

Key Words: Turcic Dialects in Turkey, -GAç, derivated suffixes, gramaticalization, metathese

1. GİRİŞ

Malzemesi kelimeler ve ekler olan kimi çalışmalarda görülen yollardan biri de *örnekseme* (*analogy*) metodudur. Ancak, kelimelerin etimolojisinde fonetik ve morfolojik esaslar kadar, semantik ve sentaktik ilişkiler de önemlidir. Bir kelimenin yalnız seslerine bakmak, o kelimeyi ilgili morfemlerden hareketle

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, hyildiz@gazi.edu.tr